

Dato 22. oktober 2015
Side 1 af 5

NaturErhvervstyrelsen

Center for Ressourcer, Jura

Email: jura@naturerhverv.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000

F +45 3339 4141

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til Lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække – J nr. 15-0121-000025

Landbrug & Fødevarer har modtaget høringsmaterialet vedrørende udkast til Lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Nedenfor følger vores bemærkninger til lovudkastet.

Landbrugserhvervet har de seneste årtier været ramt af de reducerede normer på nu gennemsnitlig 20 % under det optimale og for mange landmænd, har de reducerede normer været betydeligt værre og medført en undergødskning af afgrøderne på helt op til 35 % af det optimale. De reducerede normer har samlet set kostet erhvervet flere mia. kr. årligt i mistet indtjening, og med udsigterne til en fremtidig normregulering baseret på retentionskort har de økonomiske udsigter været yderligere forværret for mange landmænd. Det er derfor meget tilfredsstillende;

- at regeringen med dette lovforslag nu agter at give landmændene mulighed for at forsyne afgrøderne med de gødningsmængder, de har behov for, og
- at regeringen med dette forslag vil fjerne bemyndigelsen til at indføre reducerede normer i specifikke områder eksempelvis på baggrund af et retentionskort via regionale gødningsnormer.

I Landbrug & Fødevarer har vi fortsat fokus på bedre udnyttelse af næringsstoffer og minimering af ressourceforbrug gennem planteforædling og udvikling i dyrkningsteknologier. Det ser vi som et centralt element i udviklingen af en bæredygtig intensiv fødevarerproduktion, som Landbrug & Fødevarer arbejder for. Udviklingen med et fortsat fald i udledningen af næringsstoffer forudses derfor at fortsætte på sigt, uanset udfasningen af normreduktionen.

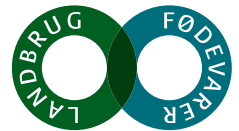
Afskaffelse af normreduktionen

Landbrug & Fødevarer ser frem til afskaffelsen af den meget omkostningsfulde og særdeles ineffektive regulering, som i stigende grad har været ødelæggende for det danske landbrugserhverv. Det fremføres i bemærkningerne til lovudkastet, at de reducerede kvælstofnormer indgår i opfyldelsen af målsætningerne i en række af natur- og miljødirektiverne. Landbrug & Fødevarer vil imidlertid understrege, at normreduktionen ikke er et direktivkrav, men alene en national ordning, som har umuliggjort fair konkurrence for dansk landbrug på det globale fødevaremarked. Landbrug & Fødevarer vurderer, at der er andre og langt mere omkostningseffektive veje til at opnå et rent vandmiljø til gavn for det danske samfund.

At kunne dyrke og forsyne afgrøderne med de gødningsmængder, som der er behov for, er en klar forudsætning for, at dansk landbrug kan klare sig i den internationale konkurrence, udvikle produktionen og give sit bidrag til samfundsøkonomien. Med den tilsigtede lovændring, og de følgende optimale kvælstofnormer, vil man kunne øge produktionen og indtjeningen i primærlandbruget og reducere ulige konkurrencevilkår. Dette vil have direkte afsmittning på aktivitetsniveauet i såvel forsynings- som forarbejdningsindustrien. SEGES har med afgrøde- og

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

kvælstofpriser i foråret 2014 beregnet et tab på ca. 2,2 mia. kroner årligt som følge af de underoptimale normer. Dertil kommer afledte konsekvenser for forarbejdningsindustrien og følgeerhverv samt de yderligere indtjeneringer, der måtte være ved øget kvalitet i dansk produceret foder og fødevarer.

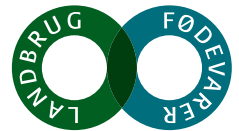
Af bemærkninger til lovforslaget fremgår, at der tilsigtes en udfasning af normreduktionen. I Landbrug & Fødevarer finder vi ikke behov for nogen udfasningsperiode. Vi noterer os, at der i henhold til den politiske aftale fra foråret, planlægges en total udfasning af normreduktionen med 2/3 i dyrkningsåret 2015/16 og resten i dyrkningsåret 2016/17. Hvis der, imod vores vurdering, måtte være behov for en udfasningsperiode, må det naturligvis være med 2/3 i dyrkningsåret 2015/16 og resten i dyrkningsåret 2016/17, således at der for dyrkningsåret 2016/17 og fremover ikke er nogen normreduktion længere.

Af bemærkningerne til lovudkastet fremgår, at udfasning af reduktionen af afgrødernes kvælstofnormer vil ske på baggrund af et opdateret fagligt grundlag. Det fremgår, at opdateringen af det faglige grundlag er med henblik på at sikre, at Danmarks EU-retlige forpligtelser i forhold til miljø, natur, overfladevand og grundvand opretholdes. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår videre, at Miljø- og Fødevarerevareministeriets umiddelbare vurdering af en udfasning af de reducerede gødskningsnormer er, at det ikke risikerer at bringe Danmarks overholdelse af de EU-retlige forpligtelser i fare frem mod 2020.

I Landbrug & Fødevarer er det vores klare faglige vurdering, at en afskaffelse af de reducerede gødskningsnormer ikke strider mod opretholdelse af et højt miljøbeskyttelsesniveau. Det er herunder vores vurdering, at afskaffelsen af de reducerede normer overordnet set ikke kan forventes at føre til en ændring af vandmiljøets tilstand og dermed ej heller vil føre til tilstandsændringer mellem målklasserne god og moderat økologisk tilstand henholdsvis høj og god økologisk tilstand. Vi vil i den sammenhæng påpege, at de opnåede effekter i forhold til at nedbringe udledningen af kvælstof de sidste mange år særligt skyldes en mere effektiv udnyttelse af kvælstof i husdyrgødning på bedrifterne, samt øvrige effektivisering og udvikling i landbruget – og ikke kravet om undergødskning. Fortsat fokus på bedre udnyttelse af næringsstoffer og minimering af ressourceforbrug gennem planteforædling og udvikling i dyrkningsteknologi er centralt og væsentligt for et forsat fald i udledningen af næringsstoffer. Vi anser denne udvikling som væsentlig for sikring af vandmiljøet modsat en ineffektiv normreduktion.

Skulle det helt undtagelsesvist ske, at der i forbindelse med afskaffelse af normreduktionen måtte ske en tilstandsændring mellem målklasser for en recipient, bør der overvejes at bringe vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser i anvendelse. Såfremt der skal anvendes kompenserende foranstaltninger skal disse først og fremmest gennemføres gennem indsatser i recipienten, dernæst indsatser i randen af recipienten og, om nødvendigt, gennem frivillige ordninger.

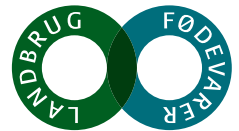
I bemærkningerne til lovudkastet anføres det, at grundlaget for den danske vandindsats er under revision, og at der i forbindelse med vandområdeplanerne for 2016-2021 vil blive taget stilling til kompenserende foranstaltninger nødvendiggjort af ophævelse af reducerede normer. I Landbrug & Fødevarer finder vi det bydende nødvendigt, at der i dette arbejde ses på *alle presfaktorer* og ikke alene fokuseres ensidigt på kvælstof, idet andre forhold er medbestemmende for at opnå god økologisk tilstand i vandmiljøet. Det er derfor ikke selvsagt, at ændringer i udledning af kvælstof fører til ændret miljøtilstand.

Landbrug & Fødevarer finder det tilsvarende altafgørende, at der i forbindelse med vandområdeplanerne for 2016-2021 sker en grundlæggende revidering af det faglige grundlag bag den beregnede udvaskning til rodzone samt den afledte udledning af kvælstof til vandmiljøet og den resulterende miljøpåvirkning. I forbindelse med revidering af det faglige grundlag vil vi fra Landbrug & Fødevarers side påpege følgende væsentlige forhold, som vi ønsker inddraget i arbejdet:

- Landbrug & Fødevarer fastholder vores kritik af de næringsstofreduktionsmål baseret på en ensidig årsagssammenhæng mellem næringsstoffer og godt vandmiljø, som opstilles i vandområdeplanerne 2015-2021, vandplanerne 2009-2015 og i Grøn Vækst aftalen fra 2009. Det er herunder helt afgørende, at der fremadrettet rettes fokus mod den konkrete tilstand i vandmiljøet, modsat fastsættelse af generelle krav i forhold til kvælstof, som de fleste steder er meningsløse og udtryk for en både dyr og ineffektiv regulering.
- Landbrug & Fødevarer anerkender ikke den udvaskningsmodel (Nles-3 / Nles-4), som ligger til grund for den nuværende kvælstofregulering. Det er afgørende, at marginaludvaskningen afspejler de reelle nutidige forhold (den faktiske udpining af arealerne) og ikke baseres på tidligere tiders landbrugspraksis.
- Landbrug & Fødevarer finder antallet af målinger, som reguleringen hviler på, helt utilstrækkeligt, idet usikkerheden i beregninger både på udvaskningen og på udledningen er urimelig stor.
- Modelgrundlaget for kvælstofindsatsen skal underkastes en grundlæggende revision med ekstern vurdering fra internationalt anerkendte forskere, og indsatsbehovet i forbindelse med den kommende målrettede regulering skal beregnes i forhold til alle relevante presfaktorer og ikke kun udledte næringsstoffer fra landbruget som i dag. Herunder finder vi:
 - At revideringen af modelgrundlaget skal sendes i internationalt udbud.
 - At revideringen skal ske i åbenhed og med inddragelse af relevante interessenter. Modelgrundlaget kvalitetssikres yderligere gennem høring og eksternt *peer review* inden det anvendes som grundlag for målrettet regulering og kommende forslag til vandområdeplaner.
 - At der afsættes tilstrækkelige midler til en omfattende forskningsindsats fra 2016, der skal sikre det nødvendige vidensgrundlag for en målrettet regulering baseret på dynamiske modeller for udvaskning og transport af næringsstoffer, som tager højde for udviklingen i dyrkningsteknologi og planteforædling.

Det anføres endvidere i bemærkningerne til lovudkastet, at de nuværende principper for normfastsættelsen agtes videreført. Det fremgår, at den samlede udvaskning ikke må stige efter, at udfasningen er gennemført. I Landbrug & Fødevarer finder vi, at denne binding er helt unødvendig og fagligt set ubegrundet. Dette skal ses i lyset af, at der fremadrettet alene kan opstå en situation, som giver anledning til en ubetydelig udvaskning, grundet en marginal stigning kvælstofbehovet fx pga. eventuelle prisudviklingerne. En sådan marginal stigning i udvaskningen vil imidlertid neutraliseres af den generelle udvikling i dyrkningsteknologier og sortsudvikling, som vil betyde stadig faldende udledning. Desuden vil eventuelle påvirkninger i vandmiljøet kunne opvejes af andre faktorer. Det er derimod afgørende for landmanden, at der er gennemsigthed og klarhed i de fremtidige produktionsrammer, således at der også sker en fortsat udvikling mod stadig mere effektive teknologier og sortsudvikling. Formuleringen om, at den nye handlingsplan skal indeholde principper om, at udvaskningen ikke må stige efter udfasningen af normreduktionen, skal derfor helt

udgå. Det er vigtigt igen at understrege, at kvælstofnormerne kun har en marginal betydning for udvaskningens størrelse, og det afgørende ikke er udvaskningen fra rodzonen, men udledningen til recipienten og dennes miljøtilstand. Særligt forekommer formuleringen om at "den samlede årlige udvaskning ikke stiger i forhold til niveauet umiddelbart efter udfasningen af normreduktionen" (vores understregning) ulogisk i forhold til at ministeriets anvendte modeller tilsiger, at der vil være en forsinkelseeffekt mellem mertildeling af kvælstof og merudledning. Som formuleringen står nu i forslaget, spænder det reelt på en opsigtsvækkende måde ben for forslagets tilsigtede hensigt om at udfase normreduktionen.

I Landbrug & Fødevarer finder vi det nødvendigt, at landmanden kan gødske i henhold til afgrødernes behov. I forbindelse med konkretisering af et nyt gødskningsregime med optimale tildelingsnormer, bør det derfor indgå, at det skal blive mere enkelt at tilpasse gødsningen til det aktuelle udbyttensniveau og proteinniveau på ejendommen set i forhold til i dag. I den sammenhæng bør det også gøres muligt at blive reguleret efter balanceregnskaber på bedriften inden for samme udledningsramme, som gives af de optimale normer. Vi vil i den forbindelse opfordre til, at ministeren vurderer, om normudvalgets sammensætning afspejler alle de kompetencer, der er nødvendige for at fastsætte optimale normer herunder kompetencer vedr. markedsudvikling og afgrødernes markedsværdi.

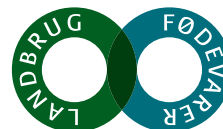
Opsummerende

Det er både hensigtsmæssigt og nødvendigt at sikre ministeren et klart hjemmelsgrundlag for at kunne afskaffe den ødelæggende normreduktionsmodel ved en senere udstedt bekendtgørelse.

Det er derfor magtpåliggende for Landbrug & Fødevarer, at de fagtekniske og juridiske vurderinger, der kommer til udtryk i forarbejderne, også er korrekte og afbalancerede, og ikke unødigt indsnævrer ministerens handlemuligheder, når de reducerede gødningsnormer skal afskaffes.

Landbrug & Fødevarer skal således på det kraftigste opfordre til at det af lovbemærkninger klart fremgår:

1. at normreduktionen afskaffes, og at der med lovændringen sikres, at der ikke indføres reduktioner i normerne på baggrund af et retentionskort eller lignende
2. at det ikke er selvsagt, at ændringer i udledning af kvælstof fører til ændret miljøtilstand, og at ændringer i miljøtilstanden ikke forventes, grundet marginal merudledning og det forhold at også andre presfaktorer er gældende for miljøtilstanden. Skulle der, mod forventning, ske en ændring mellem målklasser for en recipient, skal muligheden for at anvende vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser fremgå, lige som det bør fremgå, at såfremt der skal anvendes kompenserende foranstaltninger, skal disse først og fremmest gennemføres gennem indsatser i recipienten, dernæst indsatser i randen af recipienten og, om nødvendigt, gennem frivillige ordninger.
3. at formuleringerne om, at den nye handlingsplan skal indeholde principper om, at udvaskningen ikke må stige efter udfasningen af normreduktionen udgår
4. at det fastslås, at det skal blive muligt for alle at tilpasse gødsningen til det aktuelle udbyttensniveau og proteinniveau på ejendommen
5. at det bliver muligt at gøde og dokumentere efter balanceregnskaber på bedriften inden for samme udledningsramme, som gives af de optimale normer

Med venlig hilsen

Nikolaj Ludvigsen
Chefkonsulent

Vand & Natur

D +45 3339 4458
M +45 5118 3318
E nlu@lf.dk